

Alkotmánybíróság

1015 **Budapest**

Donáti u. 35-45.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: 1V/1120-0/2014	
Érkezett: 2014 JÚN 16.	
Példány: 1	Kezelőiroda:
Melléklet: 5 db	<i>M</i>

Alulírott

székhelyű – jogi személyiségű – egyesület elnöke és képviselője az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 26. § (2) bekezdése alapján az alábbi

alkotmányjogi panasz indítványt

terjesztem elő:

Kérem a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló **2013. évi CXXII. törvény 40. § (1) bekezdésének, 46. §-ának és 47. § (1)-(3) bekezdéseinek** alaptörvény-ellenességét és semmisítse meg azokat, mivel sértik az Alaptörvény Alapvetés P cikkének (1) és (2) bekezdéseit.

Kérelmem indokolásaként az alábbiakat adom elő:

1.) A megsemmisíteni kért jogszabályi rendelkezések megnevezése:

2013. évi CXXII. törvény 40. § (1) bekezdés „A 38. § (1) bekezdésében meghatározott jogcímenen alapuló földhasználat jogát (e fejezetben a továbbiakban együtt: földhasználati jogosultság) – a (2)-(5) bekezdésben meghatározott esetek kivételével – földműves és mezőgazdasági termelőszervezet szerezheti meg.”

Megjegyzés: A törvény 38. § (1) bekezdése szerint: „A föld tulajdonosa, haszonélvezeti jog fennállása esetén a haszonélvező (e fejezetben a továbbiakban együtt: használatba adó) a föld használatát, hasznosítását az e törvényben meghatározott természetes személy, valamint jogi személy javára haszonbérlet, felesbérlet, részesművelés, illetve szivességi földhasználat jogcímén engedheti át az e törvényben meghatározott módon és mértékben.”

Kivételek a 40. § (1) bekezdése alól:

„(2) Az erdőbirtokossági társulat a tagjai tulajdonában és haszonélvezetében álló erdőnek minősülő föld földhasználati jogosultságát megszerezheti.

(3) Haszonbérlet címén

a) az agrárágazathoz tartozó köznevelési feladatot ellátó intézmény,

b) az agrárágazathoz tartozó felsőoktatási intézmény az alapító okiratában vagy jogszabályban meghatározott oktatási vagy tudományos kutatási alapfeladatát szolgáló föld használatát megszerezheti.

(4) Haszonbérlet címén a föld használatát a bevett egyház vagy annak belső egyházi jogi személye oktatási, szociális, vagy gazdasági tevékenység végzése céljából megszerezheti.

(5) Tanya földhasználati jogosultságát földművesnek nem minősülő természetes személy, illetve mezőgazdasági termelőszervezetnek nem minősülő jogi személy – ide nem értve a 41. §-ban meghatározott jogi személyeket – is megszerezheti.”

A törvény 5. § 7. pontja szerint földművesnek minősül: „Magyarországon nyilvántartásba vett belföldi természetes személy, illetve tagállami állampolgár, aki e törvény végrehajtására kiadott rendeletben meghatározott mezőgazdasági vagy erdészeti szakirányú képzettséggel rendelkezik, vagy ennek hiányában igazoltan legalább három éve

a) mező, erdőgazdasági tevékenységet, illetve kiegészítő tevékenységet saját nevében és saját kockázatára folyamatosan Magyarországon folytat és ebből igazoltan árbevétele származott, vagy az árbevétel azért maradt el, mert a megvalósult mező vagy erdőgazdasági célú beruházás még nem hasznosulhatott, vagy

b) legalább 25 %-ban tulajdonában álló Magyarországon bejegyzett mezőgazdasági termelőszervezet olyan tagjának minősül, aki mező- erdőgazdasági tevékenységet, illetve mező- erdőgazdasági és azokat kiegészítő tevékenységet személyes közreműködésként végzi.

Mezőgazdasági termelőszervezet fogalmát a törvény 5. § 19. pontja tartalmazza: „A mezőgazdasági igazgatási szerv által e törvény végrehajtására kiadott rendeletben meghatározott feltételek alapján nyilvántartásba vett, tagállami székhelyű jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet,

a) amelynek

aa) alaptevékenysége olyan mező-, erdőgazdasági tevékenység, illetve kiegészítő tevékenység, amelyet a jogügyletet megelőzően legalább 3 éve folyamatosan folytat,

ab) éves értékesítése nettó árbevételének több mint a fele a mező-, erdőgazdasági tevékenységből, illetve a kiegészítő tevékenységből származik és

ac) legalább egy vezető tisztségviselője, vagy cégvezetője a mező-, erdőgazdasági tevékenységet, illetve a kiegészítő tevékenységet a szervezetben fennálló tagsági viszonyához kapcsolódóan gyakorolja, és e törvény végrehajtására kiadott rendeletben meghatározott mezőgazdasági vagy erdészeti szakirányú képzettséggel, vagy a mezőgazdasági igazgatási szerv által igazolt legalább 3 éves üzemi gyakorlattal rendelkezik, vagy

b) amely újonnan alapított mezőgazdasági termelőszervezetnek minősül.”

2013. évi CXXII. törvény 46. §:

„(1) Az erdőnek nem minősülő föld haszonbérbe adása esetén az alábbi sorrendben előhaszonbérleti jog illeti meg:

- a) a volt haszonbérelő olyan földművest, illetve mezőgazdasági termelőszervezetet, aki helyben lakónak minősül, illetve amely helybeli illetőségűnek minősül, vagy akinek a lakóhelye, illetve akinek, vagy amelynek mezőgazdasági üzemközpontja legalább 3 éve azon a településen van, amelynek közigazgatási határa a haszonbérlet tárgyát képező föld fekvése szerinti település közigazgatási határától közúton, vagy közforgalom elől el nem zárt magánúton legfeljebb 20 km távolságra van;
- b) olyan földművest, aki helyben lakó szomszédnak minősül;
- c) olyan földművest, aki helyben lakónak minősül;
- d) olyan földművest, akinek a lakóhelye vagy a mezőgazdasági üzemközpontja legalább 3 éve azon a településen van, amelynek közigazgatási határa a haszonbérlet tárgyát képező föld fekvése szerinti település közigazgatási határától vagy közforgalom elől el nem zárt magánúton legfeljebb 20 km távolságra van;
- e) az olyan mezőgazdasági termelőszervezetet amely helybeli illetőségű szomszédnak minősül;
- f) olyan mezőgazdasági termelőszervezetet, amely helybeli illetőségűnek minősül;
- g) az olyan mezőgazdasági termelőszervezetet, amelynek a mezőgazdasági üzemközpontja legalább 3 éve azon a településen van, amelynek közigazgatási határa a haszonbérlet tárgyát képező föld fekvése szerinti település közigazgatási határától közúton vagy közforgalom elől el nem zárt magánúton legfeljebb 20 km távolságra van.

(2) A közös tulajdonban álló föld esetében a tulajdonostárs tulajdoni hányadának megfelelő területnek harmadik személy javára történő haszonbérbe adása esetén az (1) bekezdés b)-g) pontjában meghatározott előhaszonbérletre jogosultakat – az előhaszonbérletre jogosultak sorrendjében – megelőzi a földműves tulajdonostárs.

(3) Az (1) bekezdés a)-g) pontjában, valamint a (2) bekezdésben meghatározott előhaszonbérletre jogosultakat - az előhaszonbérletre jogosultak sorrendjében – megelőzi

- a) szántó, rét, legelő, (gyep), vagy fásított terület művelési ágban nyilvántartott föld haszonbérbe adása esetén az a helyben lakó földműves, vagy helybeli illetőségű mezőgazdasági termelőszervezet, aki vagy amely a föld fekvése szerinti településen az előhaszonbérleti joga gyakorlását megelőzően legalább 1 éve állattartó telepet üzemeltet, és a haszonbérlet célja az állattartáshoz szükséges takarmány-előállítás biztosítása;
- b) szántó, kert, szőlő, gyümölcsös művelési ágban nyilvántartott föld haszonbérbe adása esetén az a helyben lakó földműves vagy helybeli illetőségű mezőgazdasági termelőszervezet aki számára a haszonbérlet célja földrajzi árujelzéssel, továbbá eredetmegjelöléssel ellátott termék előállítására és feldolgozására, vagy ökológiai gazdálkodás folytatása.

(4) Az (1) bekezdés b)-d) pontjában, valamint a (2)-(3) bekezdéseiben meghatározott földműves jogosult csoportokon belül az előhaszonbérletre jogosultak sorrendje a következő:

- a) a családi gazdálkodó, illetve a gazdálkodó családtagja;
- b) fiatal földműves;
- c) pályakezdő gazdálkodó.

2013. évi CXXII. törvény 47. §:

(1) A 45. § (1) bekezdés a) pontja, a 46. § (1) bekezdés a) pontja, valamint a 46. § (4) bekezdés szerinti volt haszonbérletnek az a természetes személy illetve mezőgazdasági termelőszervezet minősül, aki, illetve amely a haszonbérleti ajánlat tárgyát képező földet a haszonbérleti ajánlat közzétételét közvetlenül megelőző legalább 3 éven keresztül haszonbérli vagy haszonbérletre, feltéve, hogy a haszonbérleti szerződés nem a felek egyoldalú felmondása vagy kölcsönös megállapodása miatt szűnt meg, illetve a föld kényszerhasznosításba adására sem került sor a haszonbérlet szerződés fennállásának időtartama alatt.

(2) A földön volt részesművelőt illetve a volt felesbérletet is a 45. § (1) bekezdés a) pontja, a 46. § (1) bekezdés a) pontja, valamint a 46. § (4) bekezdése szerinti előhaszonbérleti jog illeti meg, ha az (1) bekezdésben meghatározott feltételek fennállnak. A volt részesművelő, illetve a volt felesbérlet esetében az (1) bekezdést azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy legalább 3 éven keresztül haszonbérlet föld alatt az olyan földet kell érteni, amelyet a részesművelő, illetve a felesbérlet legalább 3 éven keresztül a részesművelési, illetve felesbérleti szerződés alapján használt.

(3) Az olyan föld haszonbérbe adása esetén amely a 46. § (3) bekezdésben meghatározott művelési ágak mellett az ingatlan-nyilvántartásban más művelési ágban is nyilván van tartva, a 46. § (3) bekezdése szerinti előhaszonbérleti jog abban az esetben áll fenn, ha a 46. § (3) bekezdésében meghatározott művelési ágak valamelyikének vagy mindegyikének a területnagysága meghaladja a más művelési ágú területnek vagy területeknek nagyságát.”

A határidő számításhoz szükséges adatok közzététele:

A mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény – az alábbiak szerint – több lépcsőben lépett hatályba.

„69. § (1) E törvény – a (2)-(4) bekezdés szerinti eltéréssel – 2013. december 15-én lép hatályba,

(2) A 16. § (2), (3), (5)-(7) bekezdése, a 38-44. §, az 51-67. § 2014. január 1-jén lép hatályba.

(3) A 8. §, a 18-22. § és a 68. § 2014. március 1-jén lép hatályba.

(4) A 6. és 7. §, a 9-15. §, a 16. § (1) és (4) bekezdése, a 17. § és a 23-37. § 2014. május 1-jén lép hatályba.”

Tekintettel arra, hogy alkotmányjogi panasz indítványomat 2014. június 12. napján ajánlott és elsőbbségi postai küldeményként feladtam, az Alkotmánybíróságról szóló törvény 30. § (1) bekezdésében írt 180 nap határidőt - az alaptörvény-ellenes jogszabályi rendelkezések hatályba lépésétől számítva - betartottam.

2.) Az Alaptörvényben biztosított jog megnevezése:

Alapvetés P cikk: „(1) A természeti erőforrások, különösen a termőföld, az erdők és a vízkészlet, a biológiai sokféleség, különösen a honos növény és állatfajok, valamint a kulturális értékek a nemzet közös örökségét képezik, amelynek védelme, fenntartása és a jövő nemzedékek számára való megőrzése az állam és mindenki kötelessége.

(2) A termőföld és az erdők tulajdonjogának megszerzése, valamint hasznosítása (1) bekezdés szerinti célok eléréséhez szükséges korlátait és feltételeit, valamint az integrált mezőgazdasági

termelés-szervezésre és a családi gazdaságokra, továbbá más mezőgazdasági üzemekre vonatkozó szabályokat sarkalatos törvény határozza meg.”

3.) A közvetlen érintettség kifejtése:

A Vas Megyei Bíróság 1992. június 10. napján kelt Pk.60.083/1992/2. számú végzésével vette nyilvántartásba a [REDACTED], melyet egyébként Szombathely Megyei Jogú Város alapított.

A társadalmi szervezetként nyilvántartásba vett [REDACTED] a Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata tulajdonában levő

11395/5-2 hrsz-ú kert művelési ágú 114773 m² nagyságú,
11396 hrsz-ú kert művelési ágú 15337 m² nagyságú,
0333/30 hrsz-ú kert művelési ágú 9700 m² nagyságú,

összesen 139810 m² nagyságú földet kertművelés, szántóföldi növénytermesztés (takarmánynövény, gabona) céljára folyamatosan – 5 évenként a földhaszonbérleti szerződést megújítva – használja.

Egyesületünknek 205 tagja van. Szervezetünk célja a kiskerti termelés rangjának, feltételeinek és biztonságának megtartása, tagjai érdekeinek képviselése és védelme. Közös és szervezett tevékenységek megszervezése, a tagság mozgósítása. Kapcsolattartás a hasonló tevékenységet folytató, illetve a [REDACTED] vezetésével. Tapasztalatok hasznosítása.

Ezzel összefüggésben megjegyzem, hogy [REDACTED] velünk együtt alapította Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata a tulajdonában álló önkormányzati földek hasznosítására. Ezek a szervezetek is földhaszonbérleti szerződés alapján használják az önkormányzati földet.

Egyesületünk tagjai 300-800 m²-es parcellákon művelik a földet. Az önkormányzattal közvetlen szerződéses viszonyban – mint ahogy a földhaszonbérleti szerződés is ezt tanúsítja – a [REDACTED] van. Az egyesület tagjainak földhasználati jogát az egyesületi tagsági viszonya alapozza meg.

A legutolsó földhaszonbérleti szerződést a [REDACTED] nevében elnökként én kötöttem Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzat polgármesterével. A szerződés 2009. szeptember 30-tól 2014. szeptember 30-ig szól. Nyilvántartási száma 6.073-41/2009.

A Szombathelyi Körzeti Földhivatal a haszonbérleti szerződést egyszerűsített határozattal 704349/3/2009/2009.08.13 számon bejegyezte a nyilvántartásba.

A 2013. évi CXXII. törvény 40. § (1) bekezdése 2014. január 1-jei hatállyal egyesületünket és tagjait is kizárta a magyar termőföld földhasználati jogából, amikor kimondta, hogy ezt csak földműves és mezőgazdasági termelőszervezet szerezheti meg, néhány kivétellel. A törvény azt is kimondta, hogy hatálya kiterjed az ország területén levő valamennyi földre. Ezt az értelmező rendelkezés 5. § 17. pontja pontosította, amikor meghatározta, hogy mi minősül mező- és erdőgazdasági hasznosítású földnek. Ez a következő: „A föld fekvésétől (belterület, külterület) függetlenül valamennyi olyan földrészlet, amely az ingatlan-nyilvántartásban szántó, szőlő, gyümölcsös, kert, rét, legelő (gyep), nádas, erdő és fásított terület művelési ágban van nyilvántartva, továbbá az olyan művelés alól kivett területként nyilvántartott földrészlet, amelyre az ingatlan-nyilvántartásban Országos Erdőállomány Adattárban erdőként nyilvántartott terület jogi jelleg van feljegyezve.

Az Alaptörvényben meghatározott termőföld fogalmát több törvény is magyarázza. Ezek közül megemlítem a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény 2. § 19. pontját, amely kimondja, hogy termőföldnek minősül az a földrészlet, amely a település külterületén fekszik és az ingatlan-nyilvántartásban szántó, szőlő, gyümölcsös, kert, rét, legelő (gyep), nádas, vagy fásított terület nyilvántartási ágban van nyilvántartva, kivéve, ha a földrészlet az Evt-ben meghatározott erdőnek minősül.

Hasonló értelmű meghatározást ad a termőföld tulajdonjogának megszerzését vagy használatát korlátozó jogszabályi rendelkezések kijátszására irányuló jogügyletek feltárásáról és megakadályozásáról szóló 2014. évi VII. törvény 9. §-a, ami kimondja, hogy e törvény alkalmazásában termőföld: a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény szerinti mező- és erdőgazdasági hasznosítású föld.

A földforgalmi törvény 70. § (2) bekezdése szerint: „E törvény hatályba lépése előtt megkötött haszonbérleti, felesbérleti, részművelési, szivességi földhasználati szerződések módosítására e törvény rendelkezéseit kell alkalmazni, ha a szerződés módosítása földhasználati jogosultság időtartamának meghosszabbítására ... irányul.”

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata a földforgalmi törvény kizáró szabályozása miatt a helyi televízióban és újságban a polgármester által 2014. május 13-án nyilvánosságra hozott szándéka ellenére nem köthet szerződést egyesületünkkel és tagjainkkal, erre kizárólag földművesnek, vagy mezőgazdasági termelőszervezetnek minősülőkkel van lehetőség. Ez az önkormányzatot is hátrányosan érinti, mivel a földterület üzemi gazdálkodásra nem alkalmas. A jogsérelem bekövetkezett, mivel az e földet használó szombathelyi és környékbeli magyar állampolgárok az általunk művelt, gondozott, védett és a saját önkormányzatunk tulajdonát képező termőföldjének használatából a földforgalmi törvény rendelkezése miatt kizárattunk.

4.) A sérelmezett jogszabályi rendelkezés ellentéte az Alaptörvénnyel:

A törvény általános indokolásának 6. pontja kimondja: „...főszabályként a mezőgazdasági termelést folytató személyek, földművesek tulajdon és használati jog szerzését teszi lehetővé és indokolt kivételektől eltekintve **alapvetően kizárja a mezőgazdasági termelést nem folytató bármely személyek ... földhasználati jog szerzését.**” Mivel az országban több, az egyesületünkhöz hasonló földhasználatról van tudomásunk – pontos statisztikai adatok hiányában is – megállapítható, hogy a **megjelölt földforgalmi törvényi rendelkezések – a kivételekre is figyelemmel !– magyar állampolgárok tömegeit zárja ki a magyar termőföld használatából** súlyos károkat, költségeket, megélhetési nehézségeket okozva a földművesnek és mezőgazdasági termelőszervezetnek nem minősülő személyeknek.

Ezzel összefüggésben megjegyzem, hogy Magyarország Kormánya a 2012. júliusában benyújtott T.7979 számú törvényjavaslatának 7. és 31. §-ában lehetővé tette volna a község, a város és a fővárosi kerületi önkormányzatoknak a település kijelölt övezeteiben legfeljebb 1 hektár nagyságban földművesnek nem minősülő belföldi természetes személyek és tagállami állampolgárok mező, illetve erdőgazdasági hasznosítású földre vonatkozó haszonbérletét. A 31. §-hoz fűzött indokolás szerint a földhasználati tilalom alól adott kivételeket egyfelől az un. hobby telkekre, a kisebb területű személyes földhasználatok céljára adott 1 hektárnál kisebb földekre engedte volna meg. Az eredeti javaslat azt is megfogalmazta, hogy a helyi gazdálkodási hagyományok tapasztalatai a kertszerű kisparcellás művelés életképességét igazolják, ezek a földek üzemszerű művelésre általában nem alkalmasak, ezért az önkormányzat által kijelölt övezetekben nem lett volna szükséges haszonbérlet, vagy más földhasználat megszerzéséhez hatósági engedély.

Az Alaptörvénybe ütköző földhasználati szabályozás a törvényalkotási folyamat vitája során került a törvénybe.

Az Alaptörvény Alapvetés fejezetének P cikk (2) bekezdése a termőföld és az erdők tulajdonjogának megszerzésére, valamint hasznosítására vonatkozó sarkalatos törvénnyel összefüggésben előírja, hogy a P cikk (1) bekezdése szerinti célok figyelembevételével lehet a szükséges korlátokat és feltételeket megfogalmazni.

A P cikk (1) bekezdésében írt célok között nem található olyan, amely a nemzet közös örökségéből kizárná a mezőgazdasági termelést nem folytató bármely személyt, magyar állampolgárt.

Hangsúlyozom, hogy a P cikk (2) bekezdése a sarkalatos törvény kapcsán az (1) bekezdés szerinti célok eléréséhez szükséges korlátokról és feltételekről állít fel alkotmányos szabályt.

Esetünkben nem korlátozásra és feltételek megfogalmazására került sor, hanem az Alaptörvényben a termőfölddel kapcsolatban megfogalmazott célokkal ellentétben a földhasználat kizárására került sor.!

Felhívom a Tisztelt Alkotmánybíróság figyelmét arra is, hogy 2014. január 1-je óta a privilegiált helyzetbe hozott foglalkozási csoportok kivételével – a törvény hatálya alá tartozó földek vonatkozásában – senki nem köthet új szerződést, nem adhat be pályázatot földhasználatra sehol az országban. Az ilyen szerződés semmisnek minősül. Kiemelem azt is, hogy a magyar termőföld használatából való kizárás a földforgalmi törvény erejénél fogva történt meg és nem azért, mert egyesületünk másnál kedvezőtlenebb szerződési ajánlatot terjesztett volna elő.

A földforgalmi törvény 46. §-a és 47. § (1)-(3) bekezdései az erdőnek nem minősülő föld haszonbérbe adására vonatkozó alaptörvény ellenes szabályok érvényesülését segítik elő azzal, hogy a földhasználatához hasonlóan az előhaszonbérlet lehetőségéből is kizárják a nem mezőgazdasági termelést folytató bármely személyt.

